

2006. július-augusztus - **Amint arról Klemencsics András ształyvezető a vándorgyűlésen beszámolt, megalakult a Nemzeti Erdőprogram Kommunikációs Munkacsoportja. A szerző az alábbi helyzetelemzést készítette az alakuló ülésre.**

Napjainkban a sajtó, a médiumok hatalmi ággá nőttek ki magukat. E folyamat sajnos nem képeződött le az erdészeti ágazatban. Az utóbbi évtizedekben a közmédiában való szereplésünk is elmarad a szükséges és lehetséges mértéktől. Ehhez járult az új médium, a világháló birtokbavételének késlekedése.

Az okok számos tényezőben rejlenek, ezek közül lássunk néhányat.

Egy szubjektív elem az erdészek alkati, személyiségi jellemzőiben rejlik.

Aki erre a pályára adja a fejét, az többnyire nem éppen szerepelni vágyó, exhibicionista alkat.

Aki mégis ilyen, az kisodródik a pályáról vagy a szakmán

belül keres valami sajátos helyet magának. Ebből adódóan kevés a sajtószereplésre termett kolléga.

Egy másik alapvető gond, hogy a kollégák döntő többsége állami alkalmazásban áll. Az ő véleménynyilvánítási szabadságuk erősen korlátozott. Ez utóbbi nem különleges helyzet, a függelmi viszonyok az élet számos területén szigorúan szabályozzák a nyilvánosság használatát. Ennek oldására találták ki a szóvivői rendszert.

1991-92-ben az MDF frakció sajtófőnökeként nemegyszer kerültem olyan helyzetbe, hogy a több mint 150 fős frakcióban nem volt politikus, aki egy-egy kellemetlen témában válaszolt volna az újságírók, emlékezetesen nagyon kemény kérdéseire. (Akkoriban még nem voltak szóvivők a pártoknál.)

Csaknem tíz év elteltével az FVM-ben sajtófőtanácsosként is számos esetben kellett újságíróknak azt mondani, hogy, nincs, aki válaszoljon.

Most, hogy évek óta az erdészet sajtóügyeivel bajmólódom, ismét hasonló cipőben járok. Még mondja valaki, hogy nem lehet kétszer ugyanabba a folyóba lépni.

Ma már – remélem – nem vitatja senki, hogy új helyzet van a házunk táján is: egyfelől rivális szervezetek léptek be az erdészeti kompetenciába, másfelől a lakosság, a közvélemény megnyerése elemi érdeke a szakmának. Lásd napjaink aktuális konfliktusait, az illegális fakitermeléstől a kormányzati struktúráig!

Ezekkel egyenrangú vagy talán még fontosabb, hogy nincs a szakmának érvényes énképe.

Nem tudjuk, hogy a kollégák önértékelése milyen. Nem ismerjük a szakmai jövőképüket. Nincs objektív visszajelentésünk az ágazatban történtek hatásáról.

(Ez messzebb, például a szakmai oktatáspolitikáig vezet.)

Tények és feltételek

Az elmúlt öt-hat évet áttekintve megállapítható, hogy 2000-től kezdve dinamikusan növekedett az erdészettel kapcsolatos közlések száma, majd visszaesés és stagnálás volt tapasztalható, míg az elmúlt évtől kezdve ismét nőtt a témánk aránya a médiumokban.

Ezt segítette a természet is, gondolok a gyapjaslepkére, de nem jöhetett volna létre a nagy sajtóérdeklődés, ha nem szervezzük meg az emlékezetes MTA konferencia utáni sajtótájékoztatót.

Hiányzanak a személyi feltételek és adottságok a megfelelő sajtómunkához.

A feltételek hiátusát, többek között, a szakreferensek hiánya jelenti, az adottságok hiánya pedig

némely felelős vezetők sajtó iránti érzéketlenségéből fakad.

Lehetetlen és megengedhetetlen helyzet, hogy olyan szervezetek, amelyek számos ponton kénytelenek közönségkapcsolatot folytatni, ne rendelkezzenek sajtóreferenssel. És akkor még szóvivőről nem is beszéltem.

Hiányzik az összehangoltság és a tervszerűség

A tervszerűséget és az összehangoltságot már az ágazati rendezvények szervezése is nélkülözi. Mesterien tudunk egymásra szervezni országos és helyi, ám jelentős rendezvényeket. Erre épp a közelmúlt kínált példát: egy időben zajlott az országos erdészverseny, a küldöttközgyűlés, a bányász-kohászerdész találkozó és Szabolcsban egy akáckonferencia.

Nincs működő eseménynaptár, a rendezvényeink „titokban” zajlanak, európai színvonalú létesítményeket szűk körben adnak át rendeltetésüknek, a legnagyobb erdészrendezvényeink országos sajtóvisszhang nélkül zajlanak.

Nem tematizáljuk a sajtót, holott számos, évente visszatérő és egyedi esemény adna erre lehetőséget.

Nem favorizáljuk a tehetséges, jól kommunikáló kollégákat. Nincs a szakmának országosan ismert szóvivője. Egy vagy több.

Nem menedzseljük kellően a nemzetközi rendezvényeken való részvételünket és kapcsolatainkat.

A kommunikáció technikája

Nincs olyan technikai háttér, amely kiszolgálná a sajtót mozgó- és állóképanyaggal. Nincs az ágazatnak mozgósítható könyvtára, archívuma.

Nem ismerik föl a kollégák az események hírértékét, más esetben vélt vagy valós félelem tartja vissza őket a nyilvánosságtól. A kollégák többsége, beleértve számos vezetőt is, gyakorlatlan a sajtó „kezelése”, a sajtómunka terén. Nincs szervezett hírgyűjtés és hírtovábbítás. Nincs a szakmának hiteles hírforrása, ahonnan az alapinformációk származnak, amit az újságírók biztonsággal megkereshetnek.

Kudarok és sikerek

A közelmúlt eseményeit áttekintve jelentős kudarcnak kell tekintenünk a Zengő-ügyet, amiből nem tudtunk kikerülni legalább semlegesen. (Ld. a témával kapcsolatos tartalomelemzést!)

Vissza-visszatérő téma a tarvágás, ezzel néhány éve tele volt a sajtó, tavaly és idén csupán elvi utalások láttak napvilágot.

A tavalyi mátrakeresztesi árvíz alkalmat adott ismét az erdészek kárhoztatására, erre igyekeztünk (ÁESZ) higgadtan és szakmailag fölkészülten reagálni, igaz, kissé megkésve. De a hallgatásnál azért jobb volt. Azóta nem emlegetik nyíltan és „fennhangon”, hogy tarvágás volt az árvíz oka. Most hasonló helyzet alakult ki, és eddig még nem utaltak a tavalyi vádakra.

Tavaly ősszel volt egy sikeres, a dunántúli szűkárrel kapcsolatos sajtótájékoztató és bemutató. Ebben az évben pedig országos ügyé tettük az illegális fakitermelést, falopást. (Ami azért is nevezetes, mert a politikailag korrekt „megélhetési bűnözés” helyett kimondatott, hogy a lopás az lopás.)

Korábban részeredmény volt a NEP által finanszírozott Erdészcsillag tévé sorozat, most a Duna

TV-ben havonta egy alkalommal ismét fut egy erdészműsor.

Megjelent az ÁESZ szép kiadványa a magyar erdőkről, és készül az OEE összefoglalója az erdei iskolákról. Hamarosan újra üzemel az egyesület honlapja, és újjáalakul a szolgálat oldala is.

Végül, de nem utolsósorban, megemlítem a forestpress.hu-t is, amely nem egészen három év alatt megkerülhetetlenné vált, „rátanultak” az újságírók és a kollégák is. A legutóbbi hetek számos történése ismét a közvélemény érdeklődésének homlokterébe emelte az erdészet ügyét. A dolog szépséghibája, hogy az erdészet államigazgatási helyét nem a törvény-előkészítési „baki”, hanem a zöldek néhány tucatnyi tüntetője emelte médiaeseménnyé. Ebben az esetben sem sikerült maradéktalanul átvinni a médiumokon, hogy az először megjelent minisztériumi felsorolás nem az eredeti, elfogadott tervet tükrözte, hanem egy manipulált változat került nyilvánosságra.

A törvénymódosítás csupán az eredeti állapotot állította helyre. Azóta az egyik hetilapban megjelent alapos elemzés (Jávor Benedek írása a

Mancs-ban) ismét föladta a labdát, alkalmat teremtve a vitára, a félreértések, a ferdítések tisztására, a továbblépésre. A kesztyűt föl kell vennünk!

A közvélemény megismerése

Újabb hátrányunk, hogy nem ismerjük a lakosság véleményét a szakmáról, az erdészetről, az erdészekről. Ennek hiányában bármit állíthatnak az ellenérdekelt felek „a társadalom, a lakosság” hangulatáról, véleményéről. Vegyünk példát a természetvédelekről és a vadászokról! Ők már elébe mentek a kérdésnek és alapos közvélemény-kutatást végeztek. Ezt mi sem úszhatjuk meg. Ahhoz, hogy igazán hatékony kommunikációt folytassunk, meg kell ismernünk a közvélekedést, és tükröt kell tartani magunk elé.

Tehát sürgősen változtatni kell mind a technikai, mind a személyi feltételeken, azok megteremtésével, illetve képzéssel.

Az pedig senkit se riasszon vissza, hogy a kommunikációhoz három dolog kell... Sok minden megvalósítható egy fillér befektetés nélkül, csupán a szemlélet megváltoztatásával, összefogással, egymásra figyeléssel.

A közelmúltban nyilvánosságra került az EU Erdészeti Cselekvési Terve, amely egyes szakértők szerint egy újabb, a sok meg nem valósult dokumentum közül, de optimista megközelítésben számos biztatást és hivatkozási alapot adhat munkánkhoz.

A szakma jövője ezen is áll vagy bukik. **Zétényi Zoltán**